

ŠTEV.10

1-9-3-7

SLAVENSKI
ČEBELARSKI
LETNIK

XL

GLASILO

SLOVENSKEGA
ČEBELARSKEGA
DRUŠTVA

V
LJUBLJANI

Vsebina:

Francšek Rojina — 70 letnik	145	Nekaj čebelarških spominov	152
Prijatelju Rojini	147	Opazovalne postaje	155
Jesen, čas setve za prihodnjo žetev	147	† Lukman Ivan	156
Pomen mikroskopa za raziskovanje medu	149	Društvene vesti	156
O nabranih čebelah	150	Naše podružnice	157
Kotiček za radovedneže	151	Drobir	158

Čebelarji!

Dolžnost nas vseh je kupovati čebelarske potrebščine le v

Društveni Čebelarni

**v Ljubljani
Tyrševa 21**

odnosno pri njenih podružnicah, ki se nahajajo:

v Celju

v poslovnih prostorih tamošnje podružnice Kmetijske družbe v Aškerčevi ulici

v Dolnji Lendavi

v trgovini s papirjem Marica Sever

v Mariboru

v skladišču ondotne Kmetijske družbe, Meljska c. 12

v Ptujju

pri g. Franu Komelu, uradniku sreskega načelstva

Naročnina (članarina) znaša letno Din 35.— (za inozemstvo Din 46.—).

Glasilo Slovenskega Čebelarskega društva v Ljubljani
Izhaja mesečno. — Urejuje: Avgust Bukovec, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 14

Številka 10

V Ljubljani, 1. oktobra 1937

Letnik XL

Francišek Rojina - 70 letnik

Dne 3. oktobra bo obhajal sedemdesetletnico rojstva eden izmed najbolj znanih in priljubljenih slovenskih čebelarjev, gospod Francišek Rojina, šolski upravitelj v pok. v Zgornji Šiški pri Ljubljani.

Starejšim čebelarjem dopovedovati, kdo je g. Rojina in kakšne zasluge ima za naše čebe-

larstvo, bi bilo res odveč, saj ga vsi predobro poznajo in cenijo. Zato so te vrstice namenjene v prvi vrsti mlajšim čebelarjem, ki poznajo slavljenca morda bolj po njegovih prelepih »Spominih«, ki jih objavlja v Slov. Čebelarju.

Ko so slovenski čebelarji l. 1898. ustanovili Slovensko čebelarsko društvo, je odbor poveril uredništvo »Slovenskega čebelarja« takratnemu mlademu učitelju v Šmartnem pod Smarno goro, g. Rojini.

Ob prevzemu uredništva je naš slavjenec čebelaril že na debelo. V Šmartnem pod Smarno goro je imel krasen nad 20 m dolg čebelnjak s samimi dunajčani. Svoje teoretično znanje si je malo prej izpopolnil v tujini, ko je prepotoval zaradi čebelarstva lep kos Evrope. Na velikih čebelarskih razstavah in pri slovitih čebelarjih, zlasti pri Gerstungu v Osmansstedtu v Nemčiji, je videl in čul mnogo novega ter zanimivega. Spoznal je, da smo v čebelarstvu zelo zaostali in da panji z majhnimi premičnimi sati, ki so bili takrat pri nas razširjeni, nimajo nikake bodočnosti, ker se čebelja družina v njih ne more razviti do viška. Z vnemo je povsod začel priporočati panje velike mere, zlasti gerstungovce, obenem pa uvedel živahno propagando za umnejše čebelarjenje po novih preizkušanih načinih.

Naši konservativni čebelarji so sprejeli novi čebelarski evangelij nezaupno in kljubovalno. Zato je bilo treba leta in leta trdega dela, da so Rojinove ideje prodrle in razpršile vedvome v dobro stvar. Težka je bila pot, ki jo je moral naš Francišek takrat prehoditi, pa je končno le prodril na vsej črti. Ta zmaga je bila brez dvoma odločilnega pomena za nadaljnji razvoj našega čebelarstva, saj je bila v najtesnejši zvezi z uvedbo AŽ panja. Brez

Rojine ne bi bil ta panj tako gladko in naglo prodr! Saj mu je ravno on z uvedbo velike mere — gerstungovca — pripravil in uglasil pot, tako da so ga slovenski čebelarji sprejeli z odprtimi rokami kot nekaj samo ob sebi umevnega.

Z uvedbo panja velike mere pa naš slavljenec nikakor ni nameraval izpodkopati tal kranjiču. Nasprotno, z vso gorečnostjo je vselej in povsod zagovarjal ta panj in mu skušal ohraniti njegovo starodavno veljavo. Bil pa je odločen nasprotnik kranjičev majhne mere, zato je dosledno priporočal velik Janšev panj. Rojina nikdar ni zapustil kranjičev in jih je imel poleg modernih panjev včasih tudi do sto. V njih je znal mojstrsko čebelariti. Z njim bo izumrl zadnji iz družine starih mojstrov kranjičarjev.

Po ustanovitvi društva se je začel okoli Rojine zbirati krožek navdušenih, za njegove načrte dovzetnih čebelarjev. Kot družaben, dobrosrčen človek in odličen čebelarski praktik je znal vsakogar mimogrede pridobiti za nove čebelarske ideje. Na njegov dom so prihajali ukaželjni čebelarji od blizu in daleč, da se pokrepčajo ob zdravem in čvrstem vrelcu Rojinovega čebelarskega znanja. Tam gori v Šmartnem pri Kranju, pri Rojinovem čebelnjaku smo premnogokrat kramljali in razglabljali o perečih zadevah čebelarstva in našega društva, kovali načrte za bodočnost, prirejali čebelarske sestanke, predavanja in tečaje. Tam so bili položeni temelji za naše novodobno čebelarstvo in vzgojeni mnogi čebelarji, ki so kasneje sami pomagali sejati seme prave čebelarske vede.

Preskromen pa je bil tovariš Rojina, da bi bil kdaj silil v ospredje. Njegovo delovanje je bilo tiho, skoraj neopaženo, pa smo se vendar zavedali, da je imel pri vsaki važnejši stvari »svoje prste vmes«. S tem hočem reči, da se je povsod udeleževal. Čim je opazil pri kakem čebelarju kaj več vneme za napredek čebelarstva, ga je živahno podpiral in bodril ter mu bil vodnik, da je lahko premagal čebelarske križe in težave. Rojina je opravljal najtežje, toda tudi najhvaležnejše delo: agitacijo od čebelarja do čebelarja, za kar je bil zaradi svoje srčne dobrote in obilnih duševnih darov kakor ustvarjen. V glavnem po Rojinovi zaslugi je sčasoma dorasel mlajši čebelarski rod, zmožen za uspešno delovanje v prid slovenskemu čebelarstvu.

Tudi pri društvu je bil Rojina zlasti prva leta glavna osebnost, ki je dajala smernice društvenemu delovanju. Saj je bil edini, ki je bil nele v teoriji, marveč tudi v praksi res-

nično temeljito podkovan. Pri društvu se je nekaj let vrstila kriza za krizo. Pa je bil vselej Rojina tisti, ki je vzel križ na rame in romal od Poncija do Pilata, prosil, pregovarjal, poravnaval nesoglasja, vzpodbujal omahljivce tako dolgo, da je voz spravil zopet v pravi tir. Vse te nehvaležne posle je opravljal zgolj iz ljubezni do društva in čebelarstva.

Glavno slavljenčevo delo pa je bilo osredotočeno pri Sl. Č. Celih 21 let ga je urejeval! Velike težave je imel s tem poslom. Dpisnikov in sotrudnikov skoraj nobenih, podpore od nikoder, v tiskarni na kupe dolga. Kako naj pod takimi razmerami list sploh izhaja? Pa je vendar izhajal, izhajal celo takrat, ko smo mislili, da ga more rešiti samo čudež. Rojina je znal tako spretno nastopati pri Čebelarjevih upnikih, da si niso upali odpovedati tisk, čeprav je bilo dolga več tisoč — goldinarjev.

Z leti je Rojina pridobil Čebelarju lepo število sotrudnikov. Takrat so sodelovali magister Lampe, dr. Šmid, prof. Wester, Jurančič, Kurbus, Kašca in še mnogo drugih. Največ pa je pisal sam; in kako je pisal! Z užitkom smo požirali njegove članke in potopise. Tako ljubeznivo, po domače in zabavno ni znal nihče kake stvari napisati. Pa kaj bi to poudarjal, njegove mojstrsko pisane »Spomine« berite, pa boste vedeli vse. Sam pesnik Oton Župančič mi je nekoč omenil, da Čebelarja zato rad bere, ker je v njem vse tako domačno. Ta izjava je pač najlepše priznanje Rojini kot uredniku.

Velike so Rojinove zasluge za naše čebelarstvo. Nevenljive si je pa postavil s svojimi spisi, še posebno s prevodom Janševega »Polnega nauka«. Teh zaslug se je sedanji čebelarski rod zavedal in počastil pionirja slovenskega čebelarstva s tem, da ga je izvolil za častnega člana našega društva.

Našega slavljenca se bodo te dni spominjali mnogi njegovi prijatelji in znanci. Saj ni širom domovine znan samo kot odličen čebelar, marveč tudi kot izvrsten lovec in ribič, lovski pisatelj, sadjar in vrtnar, muzikus in ne vem kaj še vse. Živo sem pa prepričan, da se ga bodo predvsem posebno slovenski čebelarji spominjali z globoko hvaležnostjo in ljubezenijo. Svojemu bivšemu učitelju, vodniku in dolgoletnemu uredniku »Slovenskega Čebelarja« pošiljajo ob sedemdesetletnici kopice veselih in pristrčnih pozdravov, želeč mu, da bi preživel večer svojega življenja v miru, sreči in zdravju.

Pozdravljen, dragi naš tovariš, stokrat pozdravljen!

Prijatelju Rojini

Zakasneli pomladni pozdrav.

Cvetko Golar.

*Že zopet cveto nam ortalovi
in pojejo njive, gozdovi —
za logom se skril je šent Juri,
na paši pastirček že kuri.*

*Že reso obrale in mačice
čebele do zadnje so dlačice,
na trobentice trobijo zlate
in kličejo, dragi, te v spate.*

*Nikoli naté ne pozabijo,
šume in pojo in te vabijo:
»Začela se je ženitnina,
le pridi, naš bratec Rojina!«*

*Brž hišico temno zapahni,
na polje Ljubljansko jo mahni,
s čebelico hajd na Posavje,
po židano voljo in zdravje!*

Jesen, čas setve za prihodnjo žetev

Henrik Peternel — Sp. Hudinja.

Najusodnejši pogrešek, ki ga more napraviti čebelar, je, da jeseni ne izvrši pri svojih čebelah onih del, ki naj mu zagotovijo uspešno čebelarjenje v prihodnjem letu. Konec dobrih letin se čebelar še nekoliko potruži, a ob slabi letini, kakršno smo letos doživeli, vrže kaj rad puško v koruzo in opravičuje svojo nemarnost z izgovorom: »Saj čebele ničesar ne dajo.«

Vprašam te tovariš-čebelar: »Čemu čebelariš?« Če čebelariš iz golega pohlepa po medenih loncih, se ti vsekakor prav godi, da letos nisi ničesar dobil; le kar zanemarjaj čebele jeseni, da bodo kmalu rešene tvojega neusmiljenega očetovstva. Vendar upam, da je med nami malo takih čebelarjev, ker je Slovencu že prirojena ljubezen do domačih živali.

Ako si tedaj pravi čebelar in imaš ljubezen do čebel, ne boš vremenskih neprilik naprta-val svojim ljubljankam v greh. Ako si prečital prvi članek v 8. številu. »Slov. Čeb.«, boš vedel, da so čebele tudi letos storile vse, kar je bilo v njih moči, zaslužile so, da jim poskrbiš za dobro založen, topel domek, in vrni-le ti bodo, ako Bog da, v prihodnjem letu vse z obilnimi obrestmi vred.

Prva skrb čebelarja jeseni naj bo, da ne bodo čebele stradale, pa ne samo pozimi, ampak tudi spomladi. Jako slab račun je, ako

damo čebelam le toliko hrane, kolikor je potrebujejo za trdo zimsko dobo, češ, bom že spomladi dopital. Spomladno pitanje je drago in nič ne izda, kar smo skušali posebno letošnjo pomlad. Ako je kdo radoveden, zakaj je tako, naj mu s tem-le postrežemo: V čebelah živi samo jeseni naravni naгон po kopičenju medene zaloge, in vsako dodano trohico hrane predelajo v nepokvarljivo zimsko zalogo. Vse drugače je po prvi spomladanski trebitvi. Vsa hrana je tedaj namenjena za vzrejevanje zalege. Ako krmimo spomladi, goljufamo čebele in jih zapeljujemo k prezgodnjemu zaleganju, saj ne moremo čebelam povedati, da hrana ni prišla od zunaj s paše in čebele menijo, da je že pomlad. Nato se zopet vrne zima, čebelam manjka pravega medu s paše in nove obnožine ter večkrat tudi vode. Kar izpodrede mladih čebel ob neprilicnem času, je slabotna kratkoživa mladina, katera ne more pomagati družini na višek. Čebelar tedaj spomladi zastonj krmí s sladkorjem, ki ga je kupil za prisluženi denar. Založimo tedaj svoje čebelne družine jeseni tako dobro s hrano, da jih bo edino spomladnja paša priganjala k negovanju zalege. Resnično je, da bodo matice le polagoma širile kroge zalege, a kar se bo rodilo, bodo same čvrste mladice, ki bodo kaj kmalu spravile družino na višek.

Ker vsebuje zimska zaloga čebelne družine ne le hrano za zimo, marveč tudi za pomlad in je spomladi edino med primerna hrana, zato moramo praviloma dodati sladkor k medeni pomladni zalogi kot hranilo za zimo, in sicer na vsak način že jeseni. Čebelarji, ki bi jeseni vzeli čebelam ves med in ga nadomestili s sladkorjem, jim vzamejo obenem tudi možnost spomladi vzrejati trden novi čebelni rod, ker potrebuje zalega medu in je sladkor samo nadomestilo, ki ne vsebuje vseh redilnih snovi. Priznati pa je treba, da je sladkor ne samo dober za zimo, ampak celo najboljši, boljši kot vsak med, samo da ga čebelam damo pravočasno, da ga lahko predelajo.

Zaloga živeža naj bo zelo velika, naj vsebuje ali samo dober med, t. j. cvetlični ali ajdov, ali pa nekaj medu za pomlad in sladkorja za zimo. Medu mora biti 12—14 kg. Dobro polovico tega lahko nadomestimo s sladkorno raztopino v razmerju 10 : 7, to je na 10 kg sladkorja sedem litrov vode.

Čebelar naj se ne boji, da čebele ne bodo mogle spraviti vso to množino hrane. Da je le družina dovolj močna in zaseda gósto vso plodišče AŽ panja, bo ostalo še dovolj praznih celic spredaj v srednjih satih, da se bodo tam čebele stisnile v grozd, ko pritisne hud mraz. Za šibkejšje družine naj shrani čebelar,

če more, 1—2 popolnoma pokrita medena sata, ker dodajanje teh ne vznemirja čebel spomladi tako močno kakor krmljenje, in ne draži tako k prezgodnjemu zaleganju.

Krmljenje čebel moramo izvršiti čimprej, vsekakor pa do konca oktobra meseca. Kaj pa, ako iz kateregakoli vzroka zamudimo ta ugodni čas? Boljša je pozna pomoč kot nobena! Krmiti moramo zvečer, tako da čebele pospravijo vso klajo tekom noči. Hrana, ki bi ostala čez dan v pitalniku, kaj lahko privabi roparice. Da jo bodo čebele rajši jemale, naj bo mlačna. Če je dan že mrzel, je dobro, da v popoldanskih urah panj segrejemo z vročo opeko, ki jo postavimo za okence. Seveda moramo v vsakem primeru poznega krmljenja čebele prvi večer privabiti k sladkorni raztopini s tem, da jih pred mrakom malo nabrizgamo z medeno vodo.

Po teh izvajanjih se ne more noben čebelar izgovarjati: »Krmil sem jeseni, pa čebele niso hotele hrane jemati, sedaj pa gladu umirajo.«

Še na nekaj moram opozoriti. Ako postaja hrana spomladi pičla in narava odpove, ne čakajo čebele na nas, da bi jim pokladali v zadnjem hipu, ampak požrejo jajčeca, izpijejo ličinke in se celo lotijo bub. Kolika izguba za čebelarja! Mladina, namenjena za spomladnjo pašo in že tako rekoč izpodrejena, gre skozi žrelo odnosno želodec čebel. Taka družina potrebuje veliko časa, da si opomore. Vso to nesrečo bi lahko preprečil čebelar, ako bi jeseni dokrmil malo več. Čebelar naj ne pozabi, da bi utegnil ravno tisti kilogram hrane, ki bi ga moral čebelar dodati k zimski zalogi, odločiti o tem, je-li se bo družina v prihodnjem letu dobro razvijala ali le životarila.

Združevanje panjev jeseni ni toliko uspešno kot meseca avgusta. Za dobro prezimljenje je potrebno popolno soglasje v družini. Kakor so v človeški družini skupno odrejeni otroci najmočnejša vez, tako tudi v čebelni. Mladice, ki jim je matica prava mati, so jedro družine. Združevanje moramo jeseni omejiti na najbolj potrebne primere, n. pr. pri osirotelosti, ki se lahko pojavi tudi v pozni jeseni.

V ostalih primerih naj čebelar n. pr. šibkejše družine, ki imajo malo čebel, spravi v medišča močnih družin. Poudarjam pa, le šibkejše družine smemo spraviti v mediščaj močnih, močne družine pa naj ostanejo zase. V ta namen prekrijemo matično rešetko z deščicami in špranje ob stenah zamažemo z mizarskim klejem. To mora biti, ker drugače vleče mrzel zrak iz žrela medišča skozi špranje naravnost na družino v plodišču in jo uniči ali vsaj spravi na rob propada. Družinica v medišču ima svoje žrelo in se stisne lepo k pokrovu panja, spodnja družina v plodišču pa oddaja toliko

toplote, da prekrita rešetka nikdar ni prav mrzla, z eno besedo: taka družinica v medišču je v varnem zavetju in krasno prebije zimo, ker se ji ni treba boriti z mrazom in porabi do aprila zelo malo hrane. Nikakor pa ni priporočeno prezimovati v mediščaj močnih družin močne družine. V tem primeru je preveč dobrega skupaj. Ker razvijata obe družini preveč toplote, čebele ne pridejo do pravega zimskega miru, zalegajo do zime in prezgodaj spomladi in porabijo čez zimo preveč.

Take v mediščaj zazimljene družinice nam rabijo spomladi kot rezervne družine. Toda ne smemo jih uporabljati samo za brezmatične plemenjake, marveč imejmo jih tudi za to, da se rešimo spomladi manj vrednih močnih družin, ki jim z rezervnimi maticami nadomestimo odstranjene manjvredne matice še preden začnejo zalegati trote. Matično rešetko po porabi rezervnih matic zopet odkrijemo in pridružimo družinico v medišču k družini v plodišču. Na ta način dobimo spomladi jako močne in polnovredne čebelne družine. Nikakor pa ni umestno, da pustimo medišča naseljena do srede majnika, ker bi družinicom v medišču gotovo prekmalu zmanjkalo hrane.

K jesenskemu delu v čebelnjaku spada tudi skrb za gorkoto v panjih. Vsekakor je napačno, ako pustimo prazne (izpraznjene) panje med naseljenimi. Prazne panje odstranimo, da se panji s čebelami potem dotikajo drug drugega. Skladanico panjev moramo že zgodaj odeti z odejami, da s tem onemogočimo prenašlo ohlajenje v panjih. Druga zadeva je paženje panjev samih v njih notranjščini. Ako to delo prezgodaj izvršimo, pospešujemo pozno jesensko zaleganje, ki zmanjšuje zimsko zalogo in izvablja v življenje mladice, ki se čestokrat pred zimo niti ne morejo otrebiti in vznemirjajo potem čebelne družine med zimskim počitkom.

Na vprašanje, ali je mogoče čebelno družino pretoplo zapažiti, moramo odgovoriti: ne, a mogoče je, da čebelni družini odmerimo premajhen prostor. Meni in drugim čebelarjem se je že primerilo, da je bilo plodišče AŽ za izredno živalno družino premajhno. V takem primeru moramo pustiti medišče odprto kakor poleti, a gori morata ostati poleg praznih satov vsaj dva medena, n. pr. 3. in 6., da ne pomrjejo čebele, ako bi se matica z družino preselila v medišče, kar se neredkokrat dogaja.

Glede tvarine za paženje čebel v panjih je pokazala izkušnja, da slamnica ne zadostuje, treba jo je oviti s časniškim papirjem. Isto tako je dobra (1 cm) debela plast časniškega papirja, samo da se tesno oprime stranic panja.

Najbolj važno pa je, da že pri zazimljenju, najkasneje pa takrat, ko pade prva slana, pritrdimo na žrelo vsakega panja, pa naj bo visoko ali nizko, kovinasti zapah, ki dopušča čebelarom prosto pot, nikakor pa ne rovki. Ne zadostuje, da žrelo samo znižamo, ker se spravi rovka skozi še tako nizko odprtino, ako je le dovolj široka, ker se zna sploščiti. Kdor je videl, kakšen je spomladi panj, v katerem je gospodarila rovka, bo znal ceniti pravilno narajeni kovinasti zapah.

Čebelar naj pravočasno skrbi, da v čebelnjak ne bodo mogle mačke in druge živali, in da ob vetru ne bodo veje butale ob njega. Za miši naj si poskrbi nekaj dobrih pasti ali kako drugo sredstvo za uničenje te sodrge.

To navodilo seveda še ni izčrpno. Ob posebnih krajevnih razmerah treba še kaj storiti, da so čebele zavarovane pred zimo. A da bi čebelarji napravili vestno vsaj to, kar jim svetujem, bi lahko mirno rekli: podlaga za žetev v prihodnjem letu je tu, treba le še boljšega vremena, pa se bodo čebelarjem lica zjasnila.

Pomen mikroskopa za raziskovanje medu

(Prosto po predavanju dr. Zandra — J. Mayer.)

Sodobno čelelarstvo se je v veliki meri oprijelo drobnogleda. Z njim raziskujejo ustroj čebeljega telesa, z njim so dognali izvore in vzroke raznih kužni bolezni in tako našli možnost, da jih lahko zatiramo. Pa tudi za raziskovanje medu se poslužujejo mikroskopa. Pri tem skuša raziskovalec dognati, katere rastline so bile odločujoče za dotični med. Iz tega pa zopet sklepajo, v kateri pokrajini je bil med nabran. Na ta način lahko doženejo, jeli med iz domačih krajev ali uvožen iz tujine. Poleg vsega skuša raziskovalec tudi dognati, ali je med pristen, potvorjen ali celo ponarejen. Kot potvorbo razumemo mešanico domačega medu s tujezemskim. Ponarejen med pa ni »zrastel« na rastlinah, ampak je bil napravljen z umetnimi sredstvi v kakem laboratoriju ali tvornici.

Čebele nabirajo med v naravi, bodisi medecino v mednikih cvetov, bodisi sladki izloček posebnih žlez in bradavic, n. pr. na pecljih črešnjevih listov ali pa mano raznega izvora. Vse te sladke snovi je mogoče ugotoviti z raznimi kemičnimi postopki. Vendar pa morajo čebele medecino šele predelati v pravi med s tem, da izločujejo odvisno vodo. Pri tem primešavajo medu razne kvasice, to so sokovi, ki se tvorijo v čebeljih žlezah in ki

prav za prav presnavljajo sladkorje. Tudi te kvasice je mogoče ugotoviti s kemičnimi postopki. Jasno je, da vsebuje vsak med, ki so ga čebele nabrale na cvetju, nekoliko peloda dotične rastline. Že zaradi ustroja cvetov se pelodna zrnca zelo lahko primešajo medecini. Tudi listni med vsebuje mnogo peloda, toda ne od rastlin, na katerih so čebele sladki sok nabrale, ampak od raznih vetrocvetk, na primer leske, raznih iglavcev, trave, žita itd. Poleg tega vsebuje vsak med še nekatere druge primesi, ki so prišle v med bodisi naravnim potom ali pri točenju.

V prvi vrsti je raziskovalcu potrebno, da izloči iz medu vse »trde« snovi. V ta namen razredči določeno količino medu z destilirano vodo. V posebni centrifugi, ki napravi nekoliko tisoč obratov na minuto, se ločijo iz medu vse primesi in se zberejo na dnu ozke poskusne posodice. Že količina usedline, ki jo meri po mm³, je za raziskovalca zanimiva in poučna. To usedlino nato preiskuje z drobnogledom in točno ugotovi vse snovi, ki so bile v medu. Kar čudno in neverjetno se vidi, kaj vse »plava« v medu. V prvi vrsti je pač največ peloda, zelo mnogo je drobnih voščenih delcev, ki so kljub gostemu situ ostali v medu. Najdejo se pa tudi čebelje dlačice in razni drobci rastlinskih delov. Med iz okolice velikih industrijskih središč vsebuje vedno precejšnjo množino saj. Gozdni med, nabran na listih raznega drevja, pa vsebuje tudi mnoga rastlinska bitja nižjih vrst, n. pr. alge, glivice, razne trose itd.

Pelodna zrnca posameznih cvetnih vrst kažejo neko sorodnost v obliki in zgradbi, zato se da po pelodu še precej dobro ugotoviti rastlino, ki je dala med. Vendar je narava pelodna zrnca oblikovala v tisočerihih razlikah v velikosti, v zunanji obliki in sestavi površine. Po zunanji obliki jih je mogoče deliti v tri velike skupine: v okrogle, valjaste in lečaste, dasi so med temi še razne prehodne oblike.

Po svojem ustroju so pelodna zrna (ali cvetni prah) prav za prav moške semenske celice, ki ob dozoritvi morejo oploditi semenske zasnove v plodnici. Zato morajo priti na pestičevo brazdo, kamor jih prinese ali veter ali pa razne žuželke, med temi v prvi vrsti čebele. Kadar pride pelodno zrnce na brazdo, požene drobno cevko skozi pestični vrat prav do semenske celice in s tem prav za prav oplodi cvet. Da se pelod laže oprime brazde, ima brazda mnogokrat naravnost umetniške oblike, mnogokrat pa izloča lepljiv sok itd. Pa tudi pelodna zrnca, dasi so izredno majhna, imajo različno razvito in členovito površino, posuto včasih z gubami, dlačicami, ka-

veljčki ali konicami. Poleg tega vidimo na vsakem pelodu neke posebne gube in posebne male odprtine, skozi katere požene že prej omenjena cevka pri oploditvi. Pelod nekaterih rastlinskih vrst kaže po eno tako odprtino, drugi zopet po tri ali celo po šest. Poleg tega imajo zrnca peloda nekaterih rastlin to svojstvo, da se družijo v skupine po 4, 8 ali še celo po več, in jih vedno najdemo v takih skupinskih oblikah. Vsakemu čebelarju so znani čudni rožički na čebelni glavi ob poletnih mesecih, kar so v resnici le velike skupine pelodnih zrn naših kukavic (orchis). Vse te oblike in posebnosti so svojstva posameznih rastlinskih vrst, zato jih mora vsak raziskovalec dobro poznati.

Posebno pozornost mora raziskovalec posvečati dejstvu, da so oblike suhega peloda, ki je bil nabran naravnost na cvetju, povsem različne od oblik peloda, ki ga najdemo v medu. Takoj ko pride namreč pelod v med, hlastno sreba iz njega vodo, se napne in pri tem mnogokrat spremeni svojo prvotno obliko. Vendar je vselej mogoče tudi po tej izpremenjeni obliki zasledovati pelodne vrste.

Kadar najde raziskovalec v medu mnogo enakega peloda, lahko ugotovi, katere vrste med prevladuje v preiskanem medu. Tako lahko že na prvi mah in nedvoumno ugotovimo med od repice, esparzete, sadnega drevja, ajde. Vse te rastline imajo zraven odprtih mednikov kopico prašnikov z neštetimi pelodnimi zrci. Pri nabiranju pride mnogo tega peloda v med, poleg tega cvetje obilno med in pa velikanske množine tega cvetja so čebelarjem na razpolago. V tem primeru torej lahko govorimo o samem medu z repice, esparzete itd. Običajni cvetlični med pa ne kaže enotne pelodne slike. Čebele so brale razno travniško cvetje in tedaj nanosile medicino z raznih rastlin. V tekočini se je potem nabrala pestra družba pelodnih zrn. V tem primeru je težko določiti rastlino, ki je najizdatnejše medila. Zato strokovnjak v tem primeru govori o zmesi različnih vrst medu. Tako imenovani gozdni med, nabran kot mana po listju raznega drevja, bodisi iglastega ali listnatega, vsebuje mnogo peloda od cvetja, ki ga veter raznaša. Običajno je ta pelod zelo suh in ga je mnogo v zraku, kadar cvetejo vetrocvetne rastline; tako lahko pride v med. Ponarejenemu, to je umetno narejenemu medu primešavajo radi pelod od smreke ali borovca, ki se da z lahkoto nabrati. Nevednim kupcem ponujajo tak »pristni čebelni med« in marsikdo nasede sleparjem, zlasti ker ima ta »med« res nekak prijeten duh. Zanimiva in poučna je slika pravega lipovega medu in lipove mane. Lipov med, dasi je nabran iz mednikov lipo-

vega cvetja, vsebuje zelo malo peloda, ker so lipovi cveti navzdol obrnjeni in se pelod vsiplje na zemljo. Zato pa ima lipova mana izredno mnogo lipovega peloda, ki je padal s cvetov na »medeče« liste.

Mana vsebuje vselej še večjo ali manjšo količino izredno malih rastlinic — alg, ki uspevajo na rastlinskih listih. Vendar te tvorbe še niso dovolj preiskane, da bi o njih govoril podrobneje. Marsikateremu gozdnemu medu dajejo ravno te primesi tisto značilno barvo, ki jo kupujoče občinstvo tako ceni in zahteva. Pa tudi razne glivice in njih trosi pridejo z listno mano v med.

Primeri se pogosto, da mora preizkuševališče podati izjavo, ali je bil poslani med nabran na domačih poljanah. Označen je bil kot pristen domač cvetlični med. Mikroskopska preiskava peloda, ki je bil v tem medu, je pokazala jasno sliko: obilica peloda samih znanih domačih cvetlic, vmes morda eno samo pelodno zrno povsem tuje oblike. Natančnejša preiskava tega zrnca pa je pokazala, da rastlina s tem pelodom uspeva le v Ameriki ali Rusiji. S tem je bil podan neizpodbiten dokaz, da je bil med potvorjen. Trгоvec je zmešal pristni domači med s cenejšim tujezskim.

Tako skuša s podrobno preiskavo medu sodobni strokovnjak varovati domače čebelarstvo in njegove proizvode pred tujimi, dostiokrat manj vrednimi in cenejšimi. Predavatelj, dr. Zander sam, ki je v dolgoletnem vztrajnem podrobnem delu zgradil sodobno mikroskopsko preiskavo peloda, se zaveda, da je na tem polju narejen šele začetek in da čakajo raziskovalce še velike in težke naloge.

O nabranih čebelah

Henrik Peternel — Sp. Hudinja.

Veliko čebelarjev kupuje jeseni čebele iz podrhtih kranjičev in košev, da pomnože število plemenjakov, ali pa, da ojačijo lastne plemenjake.

Uspehi tega dela so pa le redkokdaj zadovolji. Kriva temu je včasih slaba kakovost nabranih čebel, včasih pa napačno ravnanje čebelarja.

Vse delo je že od začetka ponesrečeno, ako je čebelar nabral večinoma staro že izrabljeno žival. Jasno je, da same stare čebele ne morejo biti temelj dobre družine, in tudi ne morejo podpreti šibke družine. Stare, ali večinoma stare čebele padejo že pozimi ali že ob prvih spomladnih izletih. Ako so med temi panji tudi brezmatični, ali če je bila pred ajdo dolga brezpašna doba, je žival po večini

že stara. Zato je v panju, kateremu smo jeseni dodali nabrane čebele, spomladi izredno veliko mrtvic.

Dodajanje pregnanih čebel v pozni jeseni — pred končano pašo jih namreč ni mogoče dobiti — je težji posel nego si predstavljamo. Čebele morajo biti popolnoma site in brez matice vsaj 8 ur, da se zavedajo svojega obupnega položaja. Družina, kateri nameravamo dodati nabrane čebele, mora biti mirna in ne sme biti v bojevitem razpoloženju, ki ga povzroči v panju ropanje ali kako drugo vznemirjenje. Po dodatku čebel mora biti še več lepih jesenskih dni, da se čebele lahko večkrat sprelete in končno zavzamejo svoje mesto med domačimi čebelami. Nazadnje je še vedno dvomljivo, ali se bo dodajanje čebel posrečilo. Zgodilo se mi je že, da so dodane osirotele čebele zasedle tri stranske sate v plodišču ločeno od domačih čebel in tam nemirno prezimile. Šele po prvem pomladanskem izletu se je ostanek teh čebel združil z domačimi.

Boljše vozi vsekakor tisti, ki vsadi nabrane čebele kot samostojno družino na izdelano satje z delno zalogo za zimo, kolikor je manjka, pa dopita. Ako je dobil iz močnega kranjčar razmeroma obilo čebel in matico ter jih vsadi v kako medišče, bo pogostokrat prav dobro opravil.

Ako naberemo čebele iz več košev ali kranjčev, moramo paziti, da pustimo samo eno

matico nad čebelami, ostale pa moramo poloviti in zapreti v matičnice. Zgodi se namreč lahko, da čebele umorijo matico, ki je med njimi. Potem pridejo prav matice v matičnicah, od katerih spustimo eno k osiroteli družini. Nabrane čebele mora čebelar pustiti vsaj 24 ur v zaboju, da se sprimejo v grozd. Šele potem jih vsadimo v pripravljeni panj na satje. Nekateri čebelarji pustijo nabranim čebelam, da si same čez noč izberejo matico, kar je tudi dobro. V tem primeru je treba podaljšati zaporo čebel za 12 ur, in se je že pripetilo, da so čebele poklale vse matice, kar lahko potrdijo celjski čebelarji. Zato svetujem tistemu, ki nabira jeseni suhe čebele, naj napravi na vsaki dve veliki skupini čebel eno malo, n. pr. iz prav močnega kranjčar. S to si bo lahko pomagal, ako ne bo kaj v redu pri močnih skupinah, ki jih je vsadil kot samostojne družine v AŽ panjih. Leta 1928. sem pustil, da so si čebele same izbirale matico. Spomladi se pa je pokazalo, da so matico pozno jeseni prelegle. Pred zimo se ni mogla oprati, in je zalegala samo trojto zalego. Tedaj mi je prišla prav družinica, ki sem jo napravil iz čebel enega samega kranjčar.

Kljub tem težavam svetujem onim čebelarjem, ki nameravajo povečati svoje čebelarstvo, naj jeseni le pogumno napravljajo plemenjake s suhimi čebelami, da pridejo naprej s svojim čebelarstvom.

Kotiček za radovedneže

1. Kaj mi svetujete: ali naj jeseni po ajdovi paši iztočene sate vrnem plemenjakom, da jih obližejo, ali naj jih kar »mokre« spravim. C. M. v T. p. G.

Oboje je dobro, oboje pa ima tudi svojo slabo stran. Ako točite zgodaj jeseni, se v topli jeseni rado pripeti, da se v satju naselijo večje in puste tam zalego, ki prihodnjo pomlad že zgodaj začne riti po satju. Če medene sate žveplamo, se navzame med vonja po žveplu (žveplenem sokisu), kar gotov ni koristno za čebele, ki potem tak med ližejo. »Mokri« sati, ki jih ob prestavljanju denemo v medišče, kaj ugodno vplivajo na čebele, ker jih podžigajo, da še bolj živahno delujejo.

Jaz ne spravljam mokrih satov. Vrnem jih panjem in jih pustim v njih skoraj do zime, ko so se že vse čebele same od sebe pomaknile v plodišče. Šele potem jih vzamem ven ter spravim v dobro zaprte omare.

Nikar se ne bojte, da bi s poznim odvzemanjem čebele motili. Še zmenijo se ne za to. Pri

tej priliki tudi pokrijem rešetke z deščicami in denem v panje slamnice.

S tem, da jemljem sate iz panjev tako pozno, dosežem, da v njih ni nikake zalege večje. Potem imam sate v omarah do srede maja meseca in jih nikdar ne žveplam, ker so čebele, ko so bili sati še v panjih, temeljito poskrbele, da se v njih ni mogla naseliti večja in njena zalega.

2. V vasi S. pri Š. nameravam postaviti čebelnjak, kjer bi stalno imel svoje čebele. Ko je to izvedel čebelar iz sosednje vasi, ki je oddaljena od moje nad en kilometer, je prihrumil nadme in vpil, da ne pusti postavljati čebelnjaka in da moram občino prositi za dovoljenje. Ali mi ta čebelar res more preprečiti postavitev čebelnjaka in na podlagi katerega zakona? I. L. v Lj.

V vašem primeru nima nihče pravice vam zaradi sosednjih čebelarjev prepovedati postavitev čebelnjaka. Zakonite omejitve svobodnega postavljanja čebel se nanašajo samo na

ajdovo pašo, nikakor pa ne na stalno čebelarjenje kjerkoli.

Na grožnje omenjenega čebelarja se sploh ne ozirajte, pač pa morate pristojno občino prositi za stavbno dovoljenje. Ta vam sme postavitev čebelnjaka prepovedati zgolj zaradi javne varnosti, če n. pr. stavba leži preblizu ceste — iz čebelarških razlogov pa ne.

3. Zakaj je vodenik (špehek, skrbinc) čebelarju škodljiv? Tu ga je na močvirnem svetu mnogo, in tudi čebele dobro bero na njem. Kakšno izgubo čebel nisem opazil. H. K., Sv. J., p. K.

Pa še kako je škodljiv! Tu v Ljubljani, na Barju, ga je od sile, ponekod več kakor otave. Ker ima cvetove v bodičastih kobulah, cvetovi pa globoke čašice, se čebele prerivajo med bodicami, da pridejo do medu. Pri tem si odrgnejo dlačice in pokvarijo krila, tako da kmalu niso več sposobne za let. Robove kril imajo vse nazobčane. Zvečer lahko najdete na vsakem vodeniku po več onemoglih čebel. Ker se čebele prezgodaj obrabijo, oslabijo panji do ajde, tako da so skoraj brez starejših čebel in potem ne morejo izkoristiti ajdove paše.

To propadanje plemenjakov je v krajih, kjer je mnogo vodenika, vsako leto redni pojav. Zlasti v suhih letih je učinek te rastline zelo viden.

Med vodenika je lepo rumen, ima pa nekoliko neprijeten vonj, ki se polagoma razgubi.

4. Na strani 82 knjige »Naš panj« je naslikano malo ameriško točilo, ni pa opisano, na koliko satov je, in tudi mere niso navedene. Ali bi ga mogli opisati natančneje v »Kotičku«? F. S. v S.

Preveč zahtevate! Ameriškega točila nisem še nikdar videl. Saj v bistvu ni prav nič drugačno kakor točila, ki jih prodaja D. Č. Nog nima, med dnom koša in dnom oboda je za ped praznega prostora, kjer se zbira iztočeni med, ki ga moramo od časa do časa pri pipi odtočiti, če ne pritrdimo točila na kak podstavek. Mere bi radi vedeli? Za kakšne sate? Za sate 25 × 40 cm si oglejte točilo pri kakem znanem čebelarju. Točila delajo najmanj za tri sate, ker so taka na dva premalo učinkovita.

Notranja oprema malih ameriških točil je ravno taka kakor evropskih, zato boste imeli »ameriško« točilo, če ga napravite po naše. Točilo brez nog! Čemu to? Saj ne bo nič cenejše. Ali nima podružnica v S. točila za svoje člane?

5. Čebele bom moral krmiti s sladkorjem, ker niso nabrale zadostne zimske zaloge. Kako naj očistim sladkor nesnage, ki je v njem, da se pitalniki ne bodo zamašili. F. R. v K.

Na 10 kg sladkorja vzemite 7—8 l vode in mešajte sladkor toliko časa, da se povečini

raztopi. Nato poberite s penovko vso nesnago, ki plava na vrhu. Sedaj raztepite nekoliko beljak od enega jajca in ga vlijte v raztopino ter dobro premešajte, nato pa pristavite lonec (emajliran) k ognju. V loncu sme biti raztopine samo za dve tretjini vsebine.

Ko raztopina zavre in začne izmetavati peno (nesnago), jo marljivo pobirajte s penovko in mečite v kako manjšo posodo. Sladkor naj ostane na ognju dokler izmetava pene. Nato odstavite lonec, posnete pene pa zlijte na platneno krpo, da sladkor odteče.

Pazite, da vam sladkor ne prekipi, kar je nevarno zlasti takrat, ko začne vreti.

Sladkor lahko kuhate tudi v kakem snažnem kotlu, samo v pocinkani posodi ne.

6. Ali je še kdo, ki zna slikati konice panjev po starih vzorcih? C. M. v L. na K.

Za nobenega ne vemo. Morda ve zanj kdo izmed čitateljev Sl. Č.?

7. Neko čebelarško reč, ki sem jo izumil, bi rad zavaroval pri patentnem uradu. Kam naj se obrnem, da stvar izvršim brez velikih stroškov? M. V. v C.

Najenostavnejše je, da se obrnete na patentno pisarno (prej inž. Šuklje) v Ljubljani, ki vam bo dala vse informacije. Direktne poti vam ne priporočamo, ker je za lajika predraga. Omejenjena pisarna vam bo zadevo uredila ceneje.

Nekaj čebelarških spominov

Fr. Rojina — Zg. Šiška.

(Dalje.)

»Kar vsedi se v toplo kuhinjo in napiši 'koj mavo', pa če si bolan ali ne!« Tako mi je odpisal gospod urednik na moje opravičilo, da mu za oktobrsko številko ne morem poslati ničesar, ker pečar prelaža peč, da pride potem še sobni slikar in pleskar, da sem ves bolan pregan v čumnato prav kakor v temen »ajnel«, kjer ne vidim ne brati, ne pisati, kuhinja je pa zanešena, da še lonci na ognjišču stoje komaj drug poleg drugega. Kljub svoji betežnosti in babilonski zmešnjavi v hiši sem takoj po prejetju pisma zlezal z oh in ah s postelje, da vendar ustrežem urednikovi želji in napišem vsaj majhen odlomek svojih spominov. Naj bom s tem dober zgled drugim sotrudnikom »Čebelarja«, kako se je treba brez izvijanj odzvati urednikovim pozivom.

Kakor že rečeno, sem pustil jeseni l. 1888. za pleme šest panjov, in treba je bilo pripraviti za roje v prihodnji pomladi vsaj dvanajst praznih panjov. Da bi mi pa ne bilo treba letati za panjovi, ko bodo roji že na veji, sem jih jel že jeseni nabirati pri raznih

čebelarjih; tudi Pergav mi je dal dva. Enega pa je imel, ki že mnogo let ni vsadil vanj nobenega roja, a mi ga kot dober prijatelj ni hotel prodati, kajti v njem ni ostal noben roj, ker je bil narejen iz desk od smreke sušice, ki je udarila vanjo strela. Enake vere in prepričanja glede takih panjov je bil tudi stari Resman z Dobráve pri Kropi, ki si je bil vedno v svesti, da ve mnogo več kot drugi čebelarji; Rôpov oče iz Stražišča je pa celo trdil, da tudi navadna sušica ni za panjove. Ker sem se hotel sam prepričati, če Pergalova trditev res drži, sem vendar vzel tudi dotični zloglasni panj; denarja pa zanj ni hotel sprejeti, češ da ga rabil itak ne bom nikoli. In res ga nisem; dva roja sta mi ušla iz njega kar zaporedoma, v tretje pa nisem hotel več poizkušati ter sem rajši verjel v to zagonetko, ki menda ni bila zgolj slučaj. Gotova resnica pa je, da čebele v kakšnem panju precej bolje uspevajo kot v drugem, o čemer se je že marsikateri pazljivi čebelar prepričal. Posebno stari čebelarji s kranjiči smo imeli posemne take svoje ljubljence, ki smo jih po zasluženju lahko hvalili, včasih še celo nekoliko čez mero, kakor na primer Rôpov oče svojega »Jonasa«, ali pa tisti France iz Podblice, ki je povzdigoval svojega »Odama in Evo v paradižu« prav gor do neba, da sem mu moral dati zanj celih sedem goldinarjev. To je bil najdražji kranjič, kar sem jih kdaj kupil, ali nikoli mi ni bilo tega žal, zakaj skozi dobrih petnajst let, kar je bil pri hiši, je bil vedno cvet med mojimi kranjiči. Naposled sem ga dal nekemu svojemu sorodnemu železniškemu čuvaju na Ljubljanskem polju, kateremu se je prav tako dobro obnašal. Graščak Galle mi je pozneje pravil, da je kaj rad zahajal gledat tiste čebele ter občudovat njih pridnost; priznal je, da sam ni imel nobenega tako dobrega panjů, dasi jih je imel prav lepo število. Pravijo, da se opaža tudi pri AŽ tak pojav; še celo moj nečak trdi, da je bil njegov 26 vedno najboljši, 11 pa najslabši panj; ali na njegove besede ne dam dosti, ker je še premlad čebelar. Veš, Tonček, Tvoja dva panjova sta bila morebiti le slučajno vedno taka; počakajva rajši, kaj bo morebiti na to pripomnil gospod urednik, ki ima gotovo dovolj izkušenj tudi v tem oziru, jaz pa sem imel premalo časa večje število AŽ, da bi mogel izreči o tem neovrgljivo sodbo.

Pergav mi je svetoval, naj grem za panjove vprašat še k Zupančiču na Strmo njivo; ta se je priženil k hiši, ali ker ni bil vaje čebel, je podrl že itak dalj časa prazni uljnjak, vendar se bo pa morebiti kakšen panj le še našel.

Dobil sem jih res osem še kar dobro rabljivih, izmed katerih je imel najmanjši končnico z letnico 1729. Ker je bila letnica precej pod vrhom in torej razjedajočim sončnim žarkom ne tako izpostavljena kot spodnji del končnice, je bila še kaj dobro ohranjena in s temnordečo barvo izredno lepo narejena. Posamezne številke so bile približno po šest centimetrov visoke, številka 1 pa spodaj razcepljena na dvoje, kakor se to pri starih letnicah opaža dokajkrat. Slika spodaj pa se je dala komaj še razpoznati; v nizki majoliki je bil šopek cvetic, a okoli njega je bil les razjeden najmanj za tri milimetre na globoko. Gospod urednik pravi, da je ta končnica izmed najstarejših, kar se jih je ohranilo iz prejšnjih čebelarskih časov. Prav dobro pa se spominjam, da sem imel eno še starejšo, namreč z letnico 1708; kam sem jo zafrečkal, ne vem več. Sicer pa tudi one iz leta 1729 nimam več. V Šmartnem pod Šmarno goro sem bil tudi organist, in je bil med pevci tudi čevljarski mojster Pangerc, ki je basiral, kakor bi sedel v kadi. Svojo hišico je imel nad Tacnjem na tako lepem sončnem kraju, da sem ga večkrat nagovarjal, naj postane čebelar, zlasti ker bo čebele opazoval lahko kar skozi okno, sam pa da mu bom dal za prvi začetek lepega drujca. Tako se je tudi zgodilo; postavil si je precejšen uljnjak, jaz pa sem mu dal obljubljenega drujca v panju z letnico 1729 s pridržkom, da mi panj po letih, ko ga bo izpraznil, vrne. Ker sem se pa kmalu preselil v Šmartno pri Kranju, sva na panj pozabila oba, in šele po tridesetih letih, ko sem se bil kot upokojenec že vrnil v svojo rodno vas Zgornjo Šiško, sem se zopet spomnil nanj. Leta 1929 me je obiskal moj sin, ki čebelari v Ameriki, in nekega lepega zimskega dne sva šla v Tacenj k Pangercu, ki je imel panj še vedno, toda že med drugimi dosluženi veterani. Varno smo mu izluščili končnico, ki je bila takrat stara vprav dve sto let. Dal sem jo potem sinu, in zdaj je v Ameriki. Res čudna pot kranjske panjske končnice!

Nabrane panjove je bilo treba po večjem temeljito popraviti in jih dobro osnažiti. Ob poslednjih lepih jesenskih dneh pač nisem opravljal tega dela, temveč sem v prostem času rajši dejal na ramo puško ter šel v gozd piskat jerebom ali iztikat za kljunači, pri tem pa nekoliko občudovat, kako se z vsakim dnem izpreminjajo žareče barve raznih listovcev. Ko so se pa pričeli dolgočasni deževni dnevi, in je jeló naposled še snežiti, tedaj sem v podstrešni sobici zadovoljno žvižgaje popravljaj panjove in že sanjaril,

kako bom spomladi vsajal vanje roje. Ne-katerim sem zgladil sprednje končnice, da bi jih čez zimo nanovo poslikal, ali to so mi preprečile koze, pa ne take, ki dajejo mleko, temveč one hude, grozne. Pojavljati so se jele proti božiču in morale so noter tja v poletje, da v kolovraški župniji ni bilo še nikoli toliko mrličev kot tedaj. Primerilo se je, da sta v mrtvašnici kar po dva čakala pokopa, enkrat celo trije; največ pa je umrlo takrat deklet najlepših let. Tedanji namestnik po umrlem župniku je imel z bolniki mnogo opravila; vedno je bil na napornem potu, zakaj župnija je bila kljub majhnemu številu duš zelo prostrana in hribovita. Nekega dne, ko sem že proti večeru odmetaval pred šolo sneg, pride mimo kaplan ves razgret ter mi potoži, da je že ves dan na nogah in da je obredel pol fare, ima pa še eno bolnico notri tam v Bôrjah, ki bi jo moral iti previdet, česar pa nocoj ne zmore več. Prav ko mi je to pripovedoval, prihiti dol po sneženi gazi ves zasopljen neki mož. »Gospod, brž« — pravi že zdaleč — »naša deklina bo umrla! Dejali jo boste samo v sveto olje, ker se že več ne zaveda in tudi govori ne več.« Moža sem poznal; bil je to tisti čebelar, ki sem že pravil o njem, da je krmil nekoč čebele s hruševo vodo; poznal sem pa tudi njegovo komaj šestnajstletno hčerko, čudovito lepo mladenko. Kaplan je obljubil možu, da bo šel takoj, ko se nekoliko oddahne in pokrepča. Povabil me je, naj grem z njim, da bo v dveh krajša pot, kar sem rad storil, ker me je čez dan nekako čudno bolela glava, in sem bil potreben krepkega izprehoda.

Ali ste, prijatelji, že kdaj videli kozavega človeka? Mogoče, toda takšnega, kakršna je bila tista preuboga revica, najbrž ne. Križ božji! Glavo je imela tako oteklo, da jo je bila groza pogledati, in vso pokrito z gnojno skorjo. Kjer je bil prej nos, je bila zdaj vdrтина; oči ni mogla več odpirati, ker so bile popolnoma zalepljene z gnojem, samo obrvi so nekoliko štrlele iz skorje, izpod katere je pri sunkovitem dihanju brizgal gnoj. Ležala je negibno v popolni nezavesti, in komaj da je opravil duhovnik svoje opravilo, je že dotrpela.

Drugi dan, 13. januarja, sem že takoj zjutraj vedel, da bom dobil koze tudi jaz. Pred poukom sem šel še na krmišče poleg šole natrest ajde in prosa za najmanj dve sto krlatih gostov, vračaje se v šolo pa se mi je stemnilo pred očmi, in komaj sem še odslovil otroke za nedoločen čas. Gotovo se bo kdo čudil, da nismo pouka kljub razširjajoči se epidemiji ukinili že prej, a »ferman« iz Litije

je bil tak, da samo otroci iz okuženih hiš ne smejo v šolo. — Koze so se mi jele izpuščati že takoj zvečer tistega dne; bilo jih je, kakor bi bil posut z rdečimi pikami. Tedaj je zelo nevarno, če se bolnik prehladi, ker se koze, kakor pravijo ljudje, rade nazaj poderó. To se je zgodilo tudi meni. Ker me je kuhala huda vročina, nisem pustil zakuriti peči, da je bilo precej hladno. Sosedovemu hlapcu sem dal pol goldinarja, da bi me ponoči odeval, ako bi se v spanju kaj razgalil; ali ta je na svoji »civhti«, ki jo je bil privlekel v sobo, jel tako silovito smrčati, da mi je razburil sleherni živec. Ves premočen od potu vržem, da se nekoliko ohladim, odejo raz sebe, kar mi je delo tako dobro, da sem zaspal. Proti jutru se zbudim ves trd od mraza; roke so mi otekle, da je bil mezinec debelejši, kot sicer palec, o kozah pa ni bilo nobenega sledu več. Pokličem hlapca, da me zopet odene ter da zakuri peč, med tem pa me je zapustila zavest, in sem bil v deliriju skoraj pol sedem dni. Pozneje so mi pravili, kaj vse sem tedaj počel: da sem jim na vsak način hotel uiti ven, in so me morali nekajkrat držati kar po trije; da sem hotel po vsej sili na lov, in so mi morali puške, ki so visele na steni, skriti, in da je moral priti Pergav, ki sem ga klical vedno na pomoč, pa ga, ko je prišel, nisem poznal. Oče in sestra sta bila pri meni že četrty dan, ko sem ju šele spoznal, in sta od veselja jokala, ker sem se zopet zavedel; mene so pa tudi zalivale solze, da nekaj časa še govoriti nisem mogel, samo gledal sem ju. — Koncem sedmega dne so se mi zopet začele kazati koze, a zdaj sem jih imel zelo malo. Na obrazu sem jih naštel samo sto in devetnajst, postale so pa, ko so se bile polagoma razgnojile, tako velike, da so segale kar druga v drugo. Ko so bile zrele in se odluščile, sem imel obraz ves črn; iz postelje pa nisem mogel tri mesece in pol, tako me je zdelala ta ostudna bolezen.

Zdaj je zdravniška veda zatrla koze skoraj popolnoma. Kako pomaga cepivo zoper koze, sem se prepričal prav tedaj. Junija prejšnjega leta je prišel okrožni zdravnik v Kolovrat prvikrat cepit šolske otroke, ker prej tam sploh še ni bilo šole. Prišli so, razen enega dečka in dveh deklic, vsi šolarji. In glej čudo: nobenega cepljenega otroka se niso prijele koze, pač pa vseh treh necepljenih, izmed katerih je deček umrl. Menim, da to ni samo slučaj!

Ker je bila šola zaprta do konca šolskega leta, sem imel, ko sem bil okreval, dovolj časa ukvarjati se s čebelami. Kako sem to ravnal, o tem pa prihodnjč.

Opazovalne postaje

Breg—Križe: Na ajdi niso nabrale niti polovico zimske zaloge.

Virmaše: Panji so bili tik pred ajdovo pašo popolnoma suhi. Kjer rojev niso podprli, so padali v avgustu, ker ni medila ne otava ne detelja.

Tacen: Kot se čuje, je komaj polovica družin nabrala pičlo zimsko zalogo.

Skorno: Na otavi so dobile komaj za sproti, da so se preživljale, zato so panji precej oslabei.

Sp. Ložnica: Zadnja leta so močno zasadili hmelj, zato je pri nas že premalo ajde!

Leveč: Žalostna slika letošnjega čebelarškega leta: rojev nič, medu nič, dežja in slabičev pa obilo.

Cezanjevci: Neugodno vreme je povzročilo, da je ajda zelo slabo ali skoro nič medila.

Brežice—okolica: Panji so bili pred ajdo šibki, zato niso mogli ajdove paše dovoljno izkoristiti. Zimske zaloge so pičle in bo treba zopet dodajati. Povpraševanje po medu je veliko.

Novo mesto: Le najmočnejše družine bodo nabrale zimsko zalogo, ostale bo treba

Mesečni pregled za avgust 1937

Kraj	Višina nad morjem	Panj je teže								Toplina zraka			Dni je bilo								
		pridobil v			izgubil v			v mese- cu čistih dkg	največ pri- dobil	naj- višja	naj- nižja	sred- nja me- sečna	izletnih	deževnih	snežnih	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.														
		mesečni tretjini dkg																		pri- dobil	po- rabili
Blejska Dobrava . .	577	—	15	660	65	65	—	530	—	120	26	+29	+8	+18'61	27	4	—	6	10	15	
Breg-Križe.	483	—	60	620	30	20	—	630	—	120	29	+29	+12	+20'45	28	13	—	5	18	8	5
Kranj	385	—	40	920	60	45	50	805	—	180	24	+29	+10	+19'41	30	17	—	11	9	11	13
Virmaše-Škofja Loka .	361	80	365	1270	170	90	175	1280	—	250	27	+28	+12	+19'13	30	13	—	5	17	9	16
Tacen-Smarna gora .	314	—	245	430	10	30	155	480	—	130	23	+26	+12	+18'85	31	8	—	7	9	15	8
Barje.	289	150	265	170	25	75	100	385	—	90	18	+29	+9	+18'54	30	13	—	14	6	11	1
Dob	305	20	60	345	—	55	—	370	—	75	28	+24	+7	+16'69	28	17	—	4	21	6	—
Rova.	350	—	35	435	90	35	50	295	—	100	29	+29	+10	+19'21	28	17	—	5	7	19	5
Škorno-Novi kloster .	450	—	—	500	—	—	—	500	—	100	29	+30	+8	+19'22	30	8	—	1	30	—	2
Sp. Ložnica-Zalec . .	252	85	110	380	35	45	125	370	—	100	29	+23	+8	+16'64	30	14	—	3	25	3	24
Leveč-Sl. Bistrica . .	355	25	50	150	50	—	—	175	—	25	25	+20	+4	+10'96	28	22	—	3	19	9	15
Muta.	387	40	370	280	120	20	140	410	—	100	18	+25	+9	+17'01	29	23	—	12	18	1	19
Sv. Duh-Selnica . . .	536	25	90	75	50	45	35	60	—	25	23	+26	+7	+14'69	30	17	—	4	26	1	4
Studenci-Maribor . .	265	40	280	530	130	35	125	560	—	145	25	+28	+8	+18'61	30	14	—	6	16	9	3
Podova-Dravsko polje	255	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cezanjevci.	182	150	730	530	20	—	140	1250	—	150	23	+28	+12	+18'76	29	12	—	5	18	8	25
Nedeljica-Turnišče . .	170	120	420	125	—	—	160	505	—	100	12	+30	+11	+19'74	29	9	—	3	14	14	5
Žetale-Rogatec . . .	322	70	360	560	70	—	40	880	—	165	29	+31	+12	+19'87	28	9	—	4	16	11	6
Donačka gora-Rogatec	397	—	100	200	60	—	—	240	—	30	28	+30	+10	+19'05	31	15	—	6	15	10	15
Kozje	307	140	190	135	—	—	—	465	—	70	11	+23	+10	+18'33	28	13	—	2	17	12	9
Leskovec-Krško. . . .	186	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zakot-Brežice	156	—	75	575	—	—	—	650	—	150	26	+30	+8	+18'06	31	18	—	4	18	9	10
Toplice-Dolenjsko . .	179	15	475	1160	50	20	335	1245	—	200	31	+27	+10	+18'58	29	14	—	6	13	12	25
Krka	300	—	135	275	45	—	55	310	—	60	25	+29	+11	+19'02	29	16	—	9	19	3	29
Št. Janž-Dol.	347	40	90	890	—	20	20	980	—	175	23	+28	+7	+17'61	23	14	—	8	20	3	—
Št. Vid-Stična	360	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+27	+9	+17'05	27	9	—	7	14	10	2
Cerknica	575	145	255	45	5	90	145	205	—	55	13	+28	+7	+17'12	29	15	—	8	14	9	—
Sv. Gregor-Ortnek . .	736	40	30	20	—	40	40	—	—	10	11	+27	+6	+17'43	31	13	—	5	8	18	12
Novo mesto	180	—	190	1075	190	35	175	865	—	220	27	+33	+9	+20'51	25	17	—	8	4	19	1
Šmarjeta	375	10	430	1510	110	100	350	1390	—	270	31	+30	+12	+20'35	30	21	—	4	5	22	26
Valpča vas	280	225	170	190	25	5	45	515	—	55	21	+27	+8	+16'43	25	8	—	7	17	7	8

Vsi panji so A.-Ž. sestava.

dokrmili s sladkorjem. Močnih družin je pa zelo malo po tukajšnjih čebelnjakih. Le kdaj bo konec teh »suhih« let?

M e k i n j e : Letošnji izrojenec z lepo mla-do matico mi je prelegel. Zakaj neki?

*

Vse gospode poročevalce prosim, da mi s prvim poročilom pošljejo tudi letno glavno poročilo. Nujno je, zato pošljite zanesljivo!

J. M.

† Lukman Ivan

Dne 3. septembra je umrl v Mariboru pri-ljubljeni predsednik »Čebelarke podružnice za Maribor in okolico« g. L u k m a n Ivan, šolski upravitelj v p.

Rodil se je l. 1876. pri Sv. Juriju ob Taboru. Tu je obiskoval ljudsko šolo, gimnazijo v Celju, nato so ga pa starši poslali na mari-borsko učiteljske, kjer je tudi maturiral. Naj-

prej je bil nastavljen l. 1900 kot učitelj v Šo-štanju, kjer je pričel čebelariti. Čebele je tako vzljubil, da jih kljub težki bolezni ni zapustil, temveč jih do zadnjega lepo oskrboval.

Kadar sva prišla skupaj, se je navadno prvi pogovor sukal okoli naših pridnih čebelic. Večkrat mi je pripovedoval o letinah, ko so mu čebele napolnile vso prazno posodo. Tudi so mu čebele pomagale odplačevati dolg, ki ga je imel na svoji hiši v Šoštanju.

Poleg čebelarstva se je še intenzivno pečal s sadjarstvom. Razdelil je na tisoče zlahtnih dreves med kmete v okolici Šoštanja, ki jih je sam vzgojil. Še danes se ga mnogi ugledni gospodarji iz Šoštanja in bližnje okolice s hva-ležnostjo spominjajo.

V Maribor je prišel l. 1922. Bil je član še mnogih drugih kulturnih ter narodnih dru-štev, ki je pri njih vneto sodeloval.

Pokopali smo ga 5. septembra ob veliki udeležbi. Naj mu bo lahka zemlja domača, ki jo je tako zelo ljubil in v katero je moral mnogo prerano leči.

Čebelarji ga bomo ohranili v častnem spo-minu.

D. I.

Društvene vesti

Članarina. Leto gre h koncu, članarina pa še ni poravnana od vseh članov. Društvo ima velike obveznosti, ki se proti koncu leta še posebno gromadijo. Naj upoštevajo člani po-ložaj društva in članarino nemudoma pošlje-jo. Ne tirajte društva do skrajnosti.

Sladkor. Čeravno so nekateri čebelarji zelo proti nakupu sladkorja, je bilo društvo za-radi zelo slabe letošnje paše zopet primo-rano naročiti sladkor, ker je bilo povpraševanje tako veliko, da se mu društvo ni moglo izogniti. Sprva je društvo imelo en vagon sladkorja zapečatenega, ker še ni dobilo do-voljenja za razprodajo. Sedaj pa je dovoljenje od ministrstva že prišlo in sladkor se zopet razpečava. Prvi vagon je že razprodan, pri-čakujemo v nekaj dneh drugi vagon.

Sadjarska razstava v Mariboru. Od 23. ok-tobra do 1. novembra t. l. bo v Mariboru ve-lika sadjarska razstava, katere se bo udele-žilo tudi naše društvo. Podružnice za enkrat ne pridejo v poštev, ker ima društvo pre-malo prostora na razpolago. Vabimo pa vse čebelarje iz okolice Maribora in od drugod, da se razstave, ki bo zelo zanimiva, udeleže v velikem številu.

Poziv in prošnja. Vse čebelarje domačine in prevaževalce prosimo, da nam sporoče vse nedostatke, pa tudi vse dobre strani, ki so

bile v zvezi s prevažanjem čebel v letošnjo pašo. Ti podatki nam bodo drugo leto v ve-liko korist za izboljšanje razmer med doma-čimi čebelarji in prevaževalci.

Zavarovanje čebel proti požaru, raznim ne-zgodam in tatvini. Neki čebelar je zavaroval svoje čebele pri zavarovalnici. Besedilo v za-varovalni polici se je glasilo, da so čebele zavarovane »na paši kjer koli«. Neko noč pa so mu čebele pogorele. Zаради izplačila za-varovalnine pa je nastal nesporazum, kate-remu je sledila sodna razprava. Šlo je za vprašanje, ali so bile čebele dotičnega čebe-larja, ko so pogorele, na paši ali ne. Da bi obvarovali člane škode in skrbi, si štejemo v dolžnost, da opozorimo vse člane, da so pri zavarovanju zelo previdni. V zavarovalno polico se mora napisati besedilo, da so čebele zavarovane »povsod, doma in kjer koli na paši«. V polico je navesti besedilo točno na podlagi razgovora med zavarovancem in zastopnikom zavarovalnice. Vsako netočno besedilo povzroča nesoglasja in dovaja do sodnih razprav, ki so pa zelo drage in se jih je treba izogibati. Čebelarji, preglejte svoje zavarovalne police in popravite pri zavarovalnici besedilo, ako ni tako napisano, kot je bilo dogovorjeno. Samo dogovorjena in ne za-pisana določila ne držijo.

Prireditve »Zveze« v Celju: Dne 3. oktobra dopoldne predavanje v Slov. Konjicah, popoldne pa v Zrečah. — Dne 10. oktobra dopoldne predavanje v Mozirju, popoldne v Smartnem ob Paki.

XXVII. seja dne 24. julija 1937. Na tej seji je odbor razpravljal o raznih tekočih društvenih zadevah, posebno pa o dopisu »Drž. veterinarskega bakteriološkega zavoda« v Ljubljani glede zatiranja čebelnih kužnih bolezni.

XXVIII. seja dne 30. julija 1937. Odbor je obravnaval dopis mestnega načelstva, ki zahteva, da društvo uredi snegolov na strehi Janševega doma, razpravljal je o nakupu sladkorja za jesensko pitanje čebel. G. vodja Čebelarne pa je poročal odboru o trgovskih poslih Čebelarne.

XXIX. seja dne 28. avgusta 1937. Odbor je odobril obračun za pregled čebelnjakov in zatiranje čebelnih kužnih bolezni v ptujskem in ljutomerskem okraju. Razpravljal je nato tudi še o razstavi v Mariboru, ki naj bi jo priredilo naše društvo v okviru sadjarske razstave. Važna je bila tudi razprava o ustanovitvi generalnega tajništva za vseslovanske čebelarske kongrese, ki se bo nahajal v Pragi. Odbor je na ustanovitev ta-

kega tajništva pristal, ker je za vodstvo vseslovanskih čebelarskih kongresov zelo potreben.

XXX. seja dne 2. septembra 1937. Na tej seji je odbor razmotril važno vprašanje o zavarovanju čebel za primer požara, tatvine itd. Ker zavarujejo čebelarji svoje čebele samo doma, ali samo na paši, oziroma doma in na paši, je bilo potrebno glede na neko sodno obravnavo razčistiti vprašanje, kdaj pravimo, da so čebele na paši. Na videz je to vprašanje zelo preprosto, vendar pa se kljub temu pojavijo pri nekaterih čebelarjih velike težave glede nepravilnega tolmačenja. Odbor je zavzel stališče, da so čebele na paši tedaj, ako jih čebelar prestavi iz domačega čebelnjaka v drug kraj z namenom, da izkoristi tamkaj medenje ene ali druge rastline. Če pa čebelar nima stalnega čebelnjaka in prevaža čebele vse leto sem in tja, imenujemo tako čebelarstvo »seleče čebelarstvo« in taki čebelarji imajo čebele vedno na paši.

XXXI. seja dne 16. septembra 1937. Odbor je razpravljal o pregledu rejnega okrožja v Selcih in o zavarovanju Čebelarne za primer tatvine pri neki zavarovalnici. Razmotril pa je odbor tudi o 40 letnici, ki jo bo društvo proslavilo drugo leto. Z žalostjo pa je odbor ugotovil, da je bila letošnja čebelna paša zelo slaba.

Naše podružnice

Ljubljanska podružnica bo imela prihodnjo odbovo sejo v torek, 5. oktobra ob 8 zvečer v običajnem lokalu. Člani-interesenti vljudno vabljeni. Odbor.

Podružnica Slov. čebelarskega društva v Velikem Gabru (na Dolenjskem), ki je bila ustanovljena letošnjo pomlad, priredi svojo proslavo z vrtno veselico dne 10. oktobra t. l. na vrtu gosp. Čebularja v Vel. Gabru. Pričetek ob 1 opoldne.

K tej čebelarski proslavi in vrtni veselici se najvljudneje vabijo vsi, kateri imajo interes do čebelarske panoge, kakor tudi ostali. V tem smislu tudi vabimo zastopnike glavnega čebelarskega odbora, da se udeležite naše veselice, nakar naj tudi določeni organ nastopi k otvoritvi s primernim govorom.

Naša Dolenjska, zlasti občina Veliki Gaber, je zelo prikladna za čebelarstvo, zato se naj zavzema za obstoj na novo ustanovljenega društva vsakdo, ker bo s tem dal pomoč naši in splošni čebelarski smiselnosti.

Na proslavi in veselici bo primerno urejeno ter bo tudi preskrbljeno z jedajo, pijačo in medico, ki je gotovo dobiš za mal denar, kakor tudi poskušnja medu, nabranega od naših čebel, ki so bile kljub slabemu vremenu dokaj marljive.

Torej, dragi tovariši, kateri imate veselje do čebelarstva, kakor tudi oni, ki se bojite čebelnega pika, pridite na našo veselico, kjer bomo vas z bratsko roko najlepše sprejeli in za malo denarja primerno pogostili.

Občni zbor Zveze čebelarskih podružnic za bivšo mariborsko oblast v Celju, ki se je vršil dne 11. aprila v dvorani Obrtnega doma v Celju.

Občni zbor je bil 11. aprila v Obrtnem domu. Otvoril ga je g. predsednik Peterkel. Konstatiral je, da je navzočnih nad 30 delegatov in da je zbor sklepčen. Pozdravil je delegata ŠČD g. tajnika Dermelja in vse navzočne zastopnike podružnic.

Nato je podal v kratkih obrisih sliko delovanja Zveze v minulem letu. Omenjal je nasprotstva, ki so nastala med domačimi čebelarji in prevaževalci v ajdovo pašo, največ na dravskem in murskem polju in stališče, ki ga je zavzel odbor Zveze v tej zadevi. Želimo, da čebele izkoristijo vso pašo, ako ne domače, pa tuje. Toda to izkoriščanje ne sme iti na rovaš domačih čebelarjev. Vsak mora uvideti, da preveč čebel na enem mestu zmanjšuje donos posameznih družin. Zato ni niti v interesu domačina niti prevaževalca, da se kje nakopiči preveč čebel na enem kraju. Zaradi pravilnega določevanja pasišč, je društvo sklicalo v minulem letu posebno anketo delegatov iz vseh okrajev Slovenije. Sklepi te ankete so bili predloženi kr. banski upravi, ki ima sedaj dolžnost, da z novo uredbo uredi pasišča. Ako ne bo mogoče urediti pasišč v smislu sklepov ankete že letos, stojimo na stališču, da naj ostane v veljavi dosedanja uredba o prevažanju čebel v ajdovo pašo, pač pa naj se vnese v njo tudi določba, ki daje občini pravico, da smejo zapleniti del pripeljanih čebel onih prevaževalcev, ki se ne bi ravnavali po uredbi in ne bi odpeljali svojih čebel kljub pozivu občine. Tudi se morajo urediti pasišča z izletom v eno smer.

V tekočem letu se je pod nadzorstvom Zveze izvršilo že dolgo zaželeno zatiranje čebelnih kužnih bolezni. V ptujskem okraju so pregledali strokovno naobrazeni pregledniki vse čebelnjake. Koder so ugotovili bolezen, so postopali po predpisih. Podrobno poročilo o tem pregledu je bilo objavljeno v 3. številu »Slovenskega čebelarja«. S tem je bilo izvršeno veliko delo, za kar gre hvala predvsem Slov. Čeb. društvu, ki je dalo denar na razpolago ter vsem pošttrgovnim pregledovalcem z g. Lenarčičem na čelu, ki je vse delo vodil.

Prihajajo tudi razni predlogi za spremembo dosedanjih društvenih pravil. O tem bo prilika govoriti na občnem zboru ŠČD.

Ob koncu svojega poročila je g. predsednik priporočal delegatom, da naj pri volitvah dobro preudarijo, komu bodo za bodoče zaupali vodstvo Zveze. Vsem čebelarjem pa je želel lepše čebelarске uspehe, zdravje, mir in zadovoljstvo.

Nato se je zahvalil za pozdrav zastopnik SČD. tajnik Dermelj, ki je izrazil željo, da bi zborovanje Zveze rodilo dosti uspehov v korist društva in v prospah slovenskega čebelarstva.

K poročilu predsednika so se oglasili razni delegati s pripombami in željami. V zadevi spremembe pravil so izrazili željo, da Zveza stavi konkretne predloge in jih pošlje vsem podružnicam v pretres. Pregledovanje čebel naj se na vsak način izvrši tudi v ljutomerskem okraju. V zadevi prevajanja v ajdovo pašo se je vnela debata. Priporoča se prijateljsko postopanje na obeh straneh, pa se bo stvar lahko mirnim potom uravnala.

G. Džura je predlagal, naj se občni zbor Zveze in SČD v bodoče ne sklicujeta na isti dan, ker delegatom primanjkuje časa za temeljit razgovor. Ta predlog je bil soglasno sprejet.

Gospod Gaberšek je podal tajniško poročilo.

Poudarjal je, da je bilo društveno delovanje kljub slabi čebelarški letini izredno živahno, kar dokazuje veliko zanimanje za čebelarški pouk. Zveza je priredila 34 predavanj in tečajev. Največkrat je predaval g. predsednik Peternel, predavali pa so tudi gg. Gallob Rudolf, Močnik Peter ter Džura Ivan. Opravilni zapisnik izkazuje za minulo poslovno leto 127 opravljenih števk. Došlo je 114 dopisov, odposlanih jih je bilo 97 ter ena okrožnica vsem čebelarškim podružnicam. Seje širšega odbora se niso sklicevale, ker ni bilo posebno važnih zadev, tekoče zadeve pa je reševal ožji odbor, sestoječ se iz predsednika, blagajnika ter tajnika, ki so bili v stalnem stiku.

Zveza je lani izvršila pregled vseh čebelarstev v ptujskem okraju. Delo je bilo izvršeno res temeljito, za kar gre hvala vsem pregledovalcem, vodji Lenarčiču Francu ter g. Komelu Francu, Kuessu Mihaelu, Škrinjarju Francu in Wallnerju

Leopoldu. Delo je bilo posebne važnosti ne le s stališča pobijanja čebelnih kužnih bolezni, ampak tudi zaradi točne statistike o stanju čebelarstva v ptujskem okraju. Saj je ta pregled dokazal, da je resnično število panjev več kot še enkrat večje nego število, ki ga izkazuje uradna statistika.

Pri volitvah je bil izbran sledeči odbor:

Peternel Henrik, župnik v p., za predsednika; Močan Josip, davčni uradnik v p., za podpredsednika in blagajnika; Gaberšek Jože, mestni uradnik, za tajnika; Močnik Peter, šolski nadzornik; Lenarčič Franc, železniški uradnik v p., Stefanciosa Anton, šolski upravitelj, Gallob Rudolf, šolski upravitelj, Džura Ivan, učitelj, Ribič Ivan, posestnik in mlinar, Mavčec Matija, profesor, Močnik Franc, posestnik, Šumenjak Martin, posestnik, pa za odbornike.

Za namestnika sta bila izvoljena Luknar Franc, učitelj, ter Rebov Martin, zaseb. uradnik; za računsko preglednika pa Ocvirk Peter, blagajnik železarne Štore in Kantušer Blaže, uradnik katastrske uprave.

Pri slučajnostih je urednik Sl. Č. omenil, da je podružnica v Velenju že dvakrat predlagala, naj »Slov. Čeb.« začne sistematično propagando za izboljšanje paše. Uredništvo bi prav rado temu ustreglo, saj se trudi, da prihajajo v list članki in beležke take vsebine, toda izsiliti se taka propaganda ne more, ker ni med sotrudniki lista nikogar, ki bi posvečal temu vprašanju posebno pozornost in bi bil v tem poglavju čebelarске vede posebno podkovan, kar je vsekakor treba, če hočemo kaj doseči. Uredništvo prosi in prosi za tozadevno tvarino, toda nihče se ne odzove.

Ker drugih predlogov ni bilo, je g. predsednik zaključil zborovanje in se zahvalil delegatom, da so se v tako obilnem številu občnega zbora udeležili. Zahvalil se je tudi za izvolitev za predsednika in obljubil, da se bo potrudil za napredek Zveze in slovenskega čebelarstva.

Gaberšek Jože,
zapisnikar.

Drobir

Letošnje pozno medenje hoje. Zadnje dni avgusta in prve dni septembra meseca, ko je bilo vreme sončno in suho, je v okolici Tomišlja in Podkraja pod Krimom hoja nenadno začela mediti. Donos je bil prav lep, čeprav ne tak, kakor ob »pravem« medenju poleti ob hudi vročini, vendar pa tako izdaten, da so panji na hoji in na ajdi nabrali prav čedno zimsko zalogo. Ajda sama pod Krimom ni dala mnogo in bi panji ostali brez zimske zaloge, če bi ne bila hoja ajde podprla.

Nekoliko pojasnila o vrbovcu. V zadnji številki »Slovenskega Čebelarja« omenja g. Rojina v svojih »Spominih« neko zelo medečo rastlino, ki ji Kolovračani pravijo vrbovec. Ker prosi, naj kdo pove njeno pravo ime, mu prav rad ustrezem.

Gospod Rojina pravi, da ima njegov vrbovec snežnobeke glavice (kakor n. pr. bela detelja). Že to mi je povedalo, da ta rastlina nima

s pravim vrbovcem (epilobium, Weidenröschen) nikake zveze. Pravi vrbovec, ki ga je več vrst, je mnogo višji in ima kolkolju (agrostemma) podoben cvet, ki pa je manjše in nežnejše oblike. Spomnil sem se, da je na predavanje v Rimskih toplicah prinesla čebelarica Vizovišek šopek takih cvetlic, kakršne opisuje g. Rojina. Pravila mi je, da jih je višje v hribih, zlasti med prodom in skalovjem, mnogo, da čebele cvetje zelo obletavajo ter da so panji takrat zelo medeni, če le vreme ne nagaja. Rada bi pa vedela, kako tej rastlini pravijo. Spomnil sem se slovenskega imena: španska detelja ali naniknica. Pred davnimi leti mi je g. Žnideršič poslal to rastlino, da ji določim ime. V okolici Ilirske Bistrice, po hribih med skalovjem je je toliko, da so imele čebele na njej izvrstno pašo. Takrat je ime rastline določil naš imenitni botanik svetnik g. Alfonz Pavlin.

Španska detelja ali naniknica (*dorycnium* — *Backenkle*) spada med metuljnice (*legumino*se) in raste samo po gorah in hribih na apnencu. V dolini je ni. Pri nas raste dve vrsti: *dorycnium herbaceum*, ki ima manjše cvetne glavice in gladke liste, ter *dorycnium germanicum* z večjimi glavicami in kosmatimi listi.

Prihodnje leto, ko bo španska detelja zopet cvetela, bomo njeno sliko objavili v »Slovenskem Čebelarju«, da jo bodo naši čebelarji dobro poznali.

Nov čebelarški časopis je začel izdajati bivši urednik beograjskega »Pčelara« g. Jevtić. List je opozicionalen.

Vrste srbskih čebelarjev se vedno bolj cepijo. Spori med vodilnimi čebelarji so na dnevnem redu. Vse to tudi zelo kvarno vpliva na razvoj celotnega čebelarstva Jugoslavije. Pri nas je na čebelarskem polju toliko dela, da bi morali trdno držati skupaj in mnogo ter vztrajno delati, da bi ustvarili temelje za razvoj našega čebelarstva. Zaradi neprestanih sporov trpi tudi naš ugled. Zato nas oblasti tudi več ne podpirajo. Treba bo vzeti v roke metlo in pomesti vse izrazite škodljivce čebelarstva, vse zdravarje in prepirljivce, ki jim je več za osebni ugled in »čast«, kakor za stvarno delo in korist čebelarstva. Potem šele bo mogoče začeti z delom tam, kjer bi bili morali že pred 15 leti. Sedaj vemo vsi, da je naša stvar tam doli na jugu popolnoma zavožena, za kar se imamo zahvaliti predvsem peščici samoljubnih oseb.

Slovenski čebelarji že dolgo časa te dogodke z grenkostjo zasledujemo. Skrajni čas je, da začne briti drugačen veter.

Cene za med so se znatno zvišale. Cvetlični med prodajajo že po 22 din kilogram, pa bo proti pomladi še dražji in kmalu ga ne bo niti kapljice več. Tudi ajdovca ne bo. Redki so čebelarji, ki ga bodo kaj natočili. Blaga tudi v vzhodnih krajih Jugoslavije ni. Tudi tam so medu zelo malo pridelali. Povpraševanje je prav živahno.

Cena za domači vosek se suče okoli 30 din za kilogram. Povpraševanja za blago ni.

Kupčija s suhimi čebelami je letos še dosti živahna. Zlasti dalmatinski čebelarji se zanje zanimajo. Na našo D. Č. neprestano prihajajo vprašanja, kdo bi imel to blago na prodaj, pa ji manjka naslovov dobaviteljev, ali pa jih dobiva prepozno. V tem pogledu smo slabo organizirani.

Koroški prekupci so letos v jeseni po Gorenjskem pokupili vse matice in čebele iz porrtih panjev.

Nekoliko statistike v razmišljanje. Po ajdi sem stehal 10 panjev. Panj št. 84—59 kg (ma-

tica iz l. 1936), št. 53 — 49 kg (1936), št. 87 — 53.50 kg (1936), št. 107 — 45 kg (?), št. 3 — 51 kg kg (36), št. 94 — 46 kg (?), št. 90 — 47.20 (37), št. 47 — 51 kg (36), št. 5 — 43 kg (36) in št. 98 — 59.20 kg (36). Skupna teža panjev 503 kg, povprečna (503:10) 50 kg. Povprečno težo je doseglo pet panjev (št. 84, 87, 3, 47 in 98). Ostali panji se na videz niso obnesli in bi moral njih matice po pravilih čebelarstva enostavno kasirati. Najbolj me je razočarala družina št. 5. Med njo in najboljšo družino je razlike v teži celih 16 kg! Vse leto je bila izredno živalna in sem pričakoval, da bo največ nabrala. Pa je popolnoma odpovedala. Ta družina vtakne ves med v zalego. Zato matice ne bom obdržal. Družina št. 90 ni mogla več nabrati, ker je po kstanjevi paši za roj zastavila, in sem staro matico kasiral. Do opravitve matice je s številom živali precej nazadovala. Panj bom pustil za pleme, ker bo matica šele prihodnje leto pokazala, kaj zmore. Številka 107 in 94 bo treba matice izmenjati. Kljub skrbni negi in zadostni hrani nista družini čez leto prišli do moči. Št. 107 sem celo pridružil 1 kg težak roj, pa ni nič zaleglo. Št. 53 res ni dosegla 50 kilogramov, toda temu so vzrok posebne razmere v panju. Družina je prezimila z lansko matico, ki pa je spomladi postala jalova. Panj je zelo oslabil in sem ga podprl z zalego iz št. 5 (!) ter mu dal novo matico (1936). Nabral je razmeroma mnogo, zato bo ostal za pleme.

Iz povedanega sledi, da moramo upoštevati marsikaj, kar je odločilno za takratno stanje družine.

Pripominjam še, da sta bila panja št. 5 in 90 pred ajdo popolnoma suha in sem jima moral dati po 3 l sladkorne raztopine za popotnico.

Le kako naj bodo letos čebele dobre? Dež na dež! V Sloveniji znaša 100 letni povpreček padavin 1400 mm, ki smo ga letos dosegli že sredi julija meseca. Kar je bilo »blagodat« potem, in kar je še bo, je vse za nameček. Lilo je kot nalašč ravno takrat, kadar je bila paša, v brezpašni dobi je pa sonce sijalo. Narobe svet — po čebelarskem naziranju!

Letošnja paša na ajdi je bila slaba. Ponekod čebele niso nabrale zimske zaloge. Le tu pa tam je bilo nekoliko bolje, toda nihče se ne more pohvaliti. Marsikje so panji skoraj suhi in jim bo treba mnogo dodat, da bodo pretolkli zimo, ali pa njih število zmanjšati.

Na pasiščih je bil kolikor toliko red. Le prav redki so prevaževalci, ki še vedno nečejo poznati discipline. Tem bo treba prav odločno dopovedati, da izjem ne moremo in ne smemo trpeti, da ne zabredemo v anarhijo.

Ob koncu ajdove paše so se čebele na nekaterih pasiščih prav hudo spoprijele. Zato so

jih pametni prevaževalci odpeljávali kar čez noč.

Ajdovega medu ne bo. Le posamezni čebelarji, ki so postavili v pašo zelo močne panje, utegnejo točiti malenkost. Morda se jim bodo pridružili še tisti, ki rajši jemljejo kakor dajejo.

Pri zazimovanju imejmo v mislih, da bi čebele rade, pa še kako rade napolnile panje, če jih niso, pripisujmo krivdo njih smrtnemu sovražniku — slabemu vremenu. Dajmo živalcam hrane, koder so v sili!

Kako naslikamo številke na panje? V ta namen je potrebno, da si kupimo pločevinaste šablone za številke, večje (6 cm) za spredaj in zadaj (na vratca), manjše (2—3 cm) za vse notranje premične dele panja. Take šablone bi morala imeti vsaka podružnica, da bi jih članom izposojevala. Saj so poceni! Poleg šablon potrebujemo kratek okrogel čopič z 1 cm dolgimi, bolj trdimi ščetinami, kakršne prodajajo nalašč za slikanje črk in števil na zaboje. Barva za številke mora biti zelo gosta in pusta, da se ne razliva za šablono. Jaz jo kupim v tubah, kakršno rabijo slikarji za slike. Za temno barvane panje uporabljam belo, za svetlo barvane črno. Ena tuba zadostuje za stotine števil. Številko slikam takole. Na deščico iztisnem iz tube nekoliko barve, pomočim čopič, ga nekolikokrat zasučem, da je na njem barve ravno prav, to se pravi, da je ne sme biti niti preveč niti premalo. Nato nastavim šablono na panj in udarjam s čopičem pomalem po šabloni, in sicer navpično, dokler ni izreza lepo izpolnjena z barvo. Številke ne smemo napraviti na ta način, da bi pleskali po šabloni gor in dol, kajti če še tako pazimo, vselej se bo barva razlila pod pločevino in obrisi števil bodo pokaženi.

Ko je številka naslikana, dvignemo šablono prav previdno, kar nam omogoča ročka, ki jo ima vsaka šablona in — vse copernije je konec.

Preden rabljeno šablono vnovič nastavimo, jo moramo zadaj obrisati, ker se je drži nekoliko barve.

Po uporabi moramo šablone dobro obrisati ter čopič umiti v terpentinu ali petroleju.

Preden začnemo slikati številke, napravimo nekoliko poizkusov na kakki deski.

To in ono o čebelarški reportaži. Ne mislimo na naše vrle voditelje opazovalnih postaj, marveč na tiste priložnostne čebelarske reporterje, ki jim je — tako se zdi — življenjska naloga, da sami od sebe vrše čebelarsko po-

ročevalsko službo posebne vrste. Ta posel res ne prija vsakomur, toda nekdo vendarle mora skrbeti za to, da smo prav in pravočasno poučeni o vsem, kar zanima čebelarsko zlahtu. Skrbeti pa mora tudi, da se novice naglo širijo od ust do ust.

Glavna naloga zasebnih reporterjev je, da nam nikdar ne dajo priti do sape, da skrbje za to, da so naši živci neprestano napeti in da naše srce nemirno utripa.

Poročevalce bi lahko razdelili v tri skupine. V prvo spadajo tisti, ki se s posebno naslado ukvarjajo z »drobnimi«
senzacijami. Vse iz-
vohajo, v vsako stvar vtaknejo svoj nos, vse vedo... V potu svojega obraza se trudijo, da se naglo vse razve, celo tisto, kar se nikdar ni zgodilo. Da bi resničnost vesti kontrolirali — oh, kaj še! Saj ni tako natanko, glavna stvar je senzacija. Svoj posel vrše brez zlih namenov, zgolj zaradi senzacije, oziroma iz nepremagljive ljubezni do »poročanja«. Zato so med čebelarji še na precej dobrem glasu, saj skrbje obenem tudi za smeh in kratek čas.

V drugo skupino spadajo poročevalci, ki so v službi agencije »Elka«
(Lažnjivi kljukec). To so izraziti bahači, ki z naslado trosijo debele neresnice. Zmede, ki jih s svojimi vestmi povzročajo, so jim v poseben užitek. Kaka slast zate, ko vidiš, kako zavist zdeluje druge čebelarje, ki si jim natvezil, da so tvoji suhi panji zaliti z medom, medtem ko so panji drugih čebelarjev prazni. Če tehtnica v ajdovi paši pokaže 30 dk g dnevnega donosa, poroča član »Elka«
o 4.30 kg, pri 25 dk g o 3.50 kg itd. Kaj veste vi, resnicoljubni čebelarji, kako sladko je pripovedovati lahkovernim ljudem o obilnem pridelku medu, ki ga imaš doma — v fantaziji!

Tretji tip poročevalcev predstavljajo tisti, ki opazujejo čebelarske zadeve s povečevalnim steklom 1:10. Iz 1 kg donosa naredijo 10 kg, iz 10 kg pridelka 300 kg, iz enega zadušnega panja 10. Njih »rešpektlin«
jim prikaže ponižen čebelarski rop kot strahovito klanje itd.

V mojih »Spominih«
je daljše poglavje o čebelarški reportaži. Rad bi ga že sedaj objavil, pa si ne upam. Naj ga objavijo po moji smrti. Agencija »Elka«
bo takrat brez dvoma poročala, da me je zadela kap na jezik — desetkrat po vrsti.

Naj žive vse tri skupine poročevalcev! Saj bi bilo brez njih čebelarsko življenje pusto.

Sklep za uredništvo je 20. dne vsakega meseca. Pisma in denar za društvene namene je naslavljalati na »Slovensko Čebelarsko društvo«
v Ljubljani. Ček, račun št. 11.066. — Blagovne pošiljke (vosek, med) in naročila za čebelarske potrebščine je pošiljati na »Društveno Čebelarno«
v Ljubljani, Tyrševa c. 21. Telefon 35-45. Ček, račun št. 15.645. — Društveno tajništvo je v Ljubljani, Poljanska c. 13/I. Telefon 38-38

Knjige, ki jih ima Čebelarstvo društvo v zalogi:

Napredno, umno in dobičkanosno čebelarstvo zahteva od vsakega čebelarja ogromno strokovnega znanja, ki si ga pa more čebelar pridobiti le z dobrimi knjigami. Zato priporočamo, da si čebelarji nabavijo sledeče knjige, ki jih ima društvo na zalogi:

Donat Jug: Praktični čebelar, obsega 300 strani in 140 slik ter opisuje vso snov, ki jo o čebelarstvu mora vedeti napreden čebelar. Velja v platno vezana Din 50.—, mehko vezana Din 40.—. Za poštino je poslati še Din 5.— za vsako posamič poslano knjigo.

Prof. Josip Verbič: Čebelne bolezni, ki obsega 48 strani in opisuje, kaj povzroča, kako spoznavamo in zatiramo čebelne bolezni. Jako poučna knjižica bo rešila življenje marsikateri čebelni družini, če se bo čebelar ravnal po njej. Velja Din 2.—, za poštino Din 1.—.

Stane Mihelič: Anton Janša, slovenski čebelar, obsega 164 strani in opisuje zgodovino našega čebelarstva in življenje ter delo Janše — očeta slovenskega čebelarstva. Iz spoštovanja, ki smo ga dolžni Janševemu spominu, ne bi smela ta knjiga manjkati v nobeni čebelarski hiši. Velja za člane Din 20.—, za nečlane po Din 25.—.

Prof. Josip Verbič: Vrednost in poraba medu, priročna knjižica obsega 24 strani in opisuje vse, kar je treba vedeti o vrednosti in porabi medu. Velja le po Din 1'50 in je zelo pripravna za reklamo.

Društvo ima na zalogi tudi nekaj nemških knjig, ki jih oddaja po zelo nizkih cenah. To je:

Die Volks- und Mobilzucht der Krainer Biene, spisal Br. Rothschild. Cena Din 2.—. Obsega 68 strani in je neobhodno potrebna za vse, ki se bavijo s kranjiči.

Čebelarji!

Kdo Vam najboljše
postreže s čebelarskimi
potrebščinami?

Društvena Čebelarna
v Ljubljani, Tyrševa c. 21

ki je domače podjetje in last
Slov. Čebelarskega društva

Ček. račun 15.645 - Telefon 35-45

**Največja zaloga čebelarskih po-
trebščin v dravski banovini**

Kupuje

vosek in med po najvišjih dnevnih cenah

Prodaja

vse čebelarske potrebščine, najboljše
kakovosti, po nizkih in solidnih cenah

Svojim članom in podružnicam daje pri-
merne popuste. Zahtevajte cenik

Čebelarji, podpirajte z naročili lastno podjetje